

INFORMÁTOR 10/2026

Gréckokatolíckej farnosti Závadka

Závadka 238, 053 33 p.Nálepkovo – https://zavadka.grkatke.sk
farnost.zavadka@grkatke.sk – o. Maroš Rinik, farár – tel. 0911 711 403

Nedeľa o samaritánke

Príbeh Pánovho stretnutia so Samaritánkou obsahuje jeden z najviac nechápaných a nesprávne používaných Kristových výrokov v evanjeliách. Žena vzniesla otázku: **Ktoré je to pravé miesto pre klaňanie sa Bohu** (= bohoslužbu), v Jeruzaleme alebo na vrchu Garizim?

Ježiš odpovedal: *„Ver mi, žena, že prichádza hodina, keď sa nebudete klaňať Otcovi ani na tomto vrchu, ani v Jeruzaleme… prichádza hodina, ba už je tu, keď sa praví ctitelia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo sám Otec hľadá takých ctiteľov" (Jn 4, 22 – 23).*

Aby sa vyhla diskusii o jej neregulárnom manželskom stave, žena pripomenula spor, ktorí Židia a Samaritáni viedli už vyše tisíc rokov. Od Mojžišových čias bol stredobodom židovskej bohoslužby Svätostánok – prenosná svätyňa, v ktorej sa nachádzala Archa zmluvy, tabule Zákona a ďalšie pamiatky na Exodus. Tieto pamiatky boli nakoniec umiestnené v Chráme, ktorý vybudoval kráľ Šalamún v Jeruzaleme v roku 957 pred naším letopočtom. V roku 586 pred naším letopočtom tento chrám zničili Babylončania. Vtedy sa Archa zmluvy a jej obsah stratili.

Po návrate z babylonského vyhnanstva sa Židia pustili do obnovy svojej civilizácie vrátane chrámu. Druhý chrám, dokončený v roku 516 pred naším letopočtom, bol po stáročia centrom bohoslužby v Jeruzaleme. Na začiatku prvého storočia nášho letopočtu ho obnovil a rozšíril kráľ Herodes Veľký a práve tento chrám poznal Ježiš. Tento druhý chrám zničili Rimania v roku 70 nášho letopočtu počas židovského povstania a už nikdy nebol obnovený.

Samaritáni trvali na tom, že bohoslužby sa majú vykonávať na vrchu Garizim. Podľa svedectva Tóry Mojžiš prorokoval: *„Keď ťa Pán, tvoj Boh, vovedie do krajiny, do ktorej sa uberáš, aby si ju vlastnil, požehnanie položíš na vrchu Garizim…" (Dt 11, 29).* Samaritáni tento výrok dodnes považujú za dôvod, prečo je tento vrch tým pravým miestom pre klaňanie sa Bohu (= bohoslužbu).

Bohoslužba vs. modlitba

Židia mali vo Svätej zemi síce len jeden chrám, ale mnoho synagóg. V každom meste mohla byť synagóga, ktorá slúžila pre modlitbu alebo štúdium Tóry. Synagógu viedol rabín (učiteľ). Obety predpísané v Tóre mohli prinášať len kňazi (*kochanim*) v Jeruzalemskom chráme. V niektorých prípadoch sa mohlo obetovať obilie, jedlo, víno alebo kadidlo, v iných prípadoch sa museli zabiť a obetovať býky, ovce, kozy, srnce alebo holuby. Spravidla aspoň časť obiet strávil oheň. Časti niektorých obiet požívali kňazi.

Najslávnostnejšia obeta v roku sa prinášala na sviatok Jom Kipur. Obetovali sa dva capy. Veľkňaz jedného capa zabil a druhého vyhnal z mesta, čím *„sňal hriechy"* ľudu. Kristova odpoveď Samaritánke sa netýkala osobnej modlitby, ale autorizovanej bohoslužby Božieho ľudu. Avšak nemálo súčasných ľudí si myslí, že Pánov výrok o *„Duchu a pravde"* sa vzťahuje na modlitbu. Vnímajú ho ako pokarhanie rituálu alebo formálnych modlitieb v prospech spontánnych výlevov srdca. Medzi súčasnými ľuďmi sa to často zvrháva na zameranosť na to, ako Boh ovplyvňuje *„môj život"*, čo *„mám z*

bohoslužby" atď. Cirkevné obce s takýmto zmýšľaním stvárňujú svoje bohoslužby tak, aby boli *„príťažlivé",* aby *„uspokojovali potreby ľudí"* a podobne. To však v žiadnom prípade nesúvisí s tým, čo Pán povedal Samaritánke.

Koniec chrámovej bohoslužby

Pán povedal, že dni chrámových obiet sa chýlia ku koncu. Vedel, že sa blíži jeho sebaobetovanie. Kristus, ktorý skutočne „sníma hriech sveta", nahradí chrámové obety obetovaním seba samého – konečnou obetou za ľudí. Prostredníctvom Kristovej Cirkvi bude celému ľudstvu prístupná Kristova bohoslužba Otcovi, ktorú vykonal na kríži, nebude sa obmedzovať na Jeruzalem alebo vrch Garizim či na nejaké iné osobitné geografické miesto.

List Hebrejom hovorí v pojmoch chrámového obradu o Kristovom sebaobetovaní Otcovi. Po opise chrámu a jeho obradov apoštol pokračuje: *„Ale keď prišiel Kristus, veľkňaz budúcich darov, cez väčší a dokonalejší stánok, nie urobený rukou, to jest nie z tohto stvoreného sveta, raz navždy vošiel do Svätyne, a to nie s krvou capov a teliat, ale so svojou vlastnou krvou, a tak získal večné vykúpenie… Kristus totiž nevošiel do Svätyne zhotovenej rukou, ktorá je len predobrazom pravej, ale do samého neba, aby sa teraz za nás ukázal pred Božou tvárou. Ani nie preto, aby seba samého viackrát obetoval… raz sa obetoval, aby sňal hriechy mnohých" (Hebr 9, 11 – 12 a 24 – 28).*

Naše klaňanie sa Bohu v Duchu a pravde

Keď porovnávame chrámové obety, Kristovu obetu a božskú liturgiu, vidíme kontrast i kontinuitu. Kristus obetoval seba samého na kríži za hriech sveta, tak ako kňazi prinášali svoje obety v chráme za hriech. No Kristova obeta je konečnou obetou, ktorá bola prinesená raz navždy a nie je potrebné ju opakovať.

Naše klaňanie sa Bohu (= bohoslužba) je skôr obetou chvály, ktorá pripomína Kristovu obetu bez ďalšieho prelievania krvi a sprítomňuje účinky Kristovej obety, ako nám Kristus prikázal, keď *„vzal chlieb a vzdával vďaky, lámal ho a dával im, hovoriac: ‚Toto je moje telo, ktoré sa dáva za vás. Toto robte na moju pamiatku'"* (*Lk 22, 19).* Táto spojitosť je zrejmá najmä v sýrskych cirkvách, v ktorých sa božská liturgia nazýva sväté *Qurbono*, čo je rovnaký výraz, aký sa používa na označenie pre chrámové obety (po hebrejsky *korban*). Slovo *qurban* je tiež termín, ktorým sa označuje *prosfora* (= bochník pre božskú liturgiu) u melchitov (= arabských gréckokatolíkov).

V liturgii je viacero prvkov, ktoré liturgiu zjavujú ako bohoslužbu v Duchu a pravde. Liturgia sa začína napríklad tým, že kňaz vzýva Svätého Ducha tak, ako o Duchu hovoril Kristus: *„Duch pravdy": „Kráľu nebeský, Utešiteľu, Duchu pravdy…"* Kňaz vyznáva Ducha ako toho, ktorý presahuje akékoľvek ľudské obmedzenia *(„ktorý si všade a všetko naplňuješ"), a zvoláva ho, aby v nás prebýval a očisťoval nás pre konané dielo klaňania sa Bohu (= bohoslužby).*

Ešte dôležitejšie je to, že liturgia je vlastne klaňaním sa (= bohoslužbou) v Duchu. Práve tu skutočne prijímame Svätého Ducha v odpovedi na kňazovo vzývanie. Duch sa nás dotýka a premieňa naše obety – preto sa v liturgii hovorí o „duchovných" obetách – na Kristovo telo a krv. Vo svätých tajomstvách prijímame tento dotyk a sme uzdravovaní. Takto sa stretávame s Duchom, a to nie ako s nejakým pojmom alebo emocionálnym „zážitkom", ale ako so živou sviatostnou prítomnosťou, ktorá sa usiluje urobiť nás svätými.

Liturgia je tiež klaňaním sa (= bohoslužbou) v pravde: v Tom, ktorý povedal: *„Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa" (Ján 14, 6).* Naše klaňanie sa Bohu vychádza zo srdca kresťanskej viery a zároveň ho vyjadruje: Boh a človek boli zmierení v Ježišovi Kristovi.

Zdroj: www.jankrupa.sk

Bohoslužobný poriadok

27. apríl – 3. máj 2026

Pondelok 27.4.	Sv.hieromuč. Simeon, Pánov príbuzný **HS: z ned. o porazenom (236)**	**17 30 slov.**	* ZBP Lucia (r.Hudzíková)
Utorok 28.4.	Sv. apoštoli Jasón a Sósipatros **HP: z ned. o porazenom (218)**	**8 00 csl.**	+ Anna a Jozef (r.Šaršaňová) **Návšteva chorých**
Streda 29.4.	**Polovica Päťdesiatnice** **HP: z Polovice (220)**	**17 30 slov.**	+ Michal Repaský
Štvrtok 30.4.	Sv. apoštol Jakub, brat sv. Jána **HS: z Polovice (238)**	**17 30 csl.**	+ Michal Krajňák
Piatok 1.5. **voľnica**	Sv. prorok Jeremiáš		**Túra s vladykom**
Sobota 2.5.	Sv. Atanáz Veľký **HS: z Polovice (238)**	**8 00 slov.**	* ZBP Helena Repaská za ctiteľov NSJ a členov spolku sv. ruženca **7:45 moleben k Bohorodičke**
Nedeľa 3.5. **Mesačná zbierka na hornú kaplnku**	**5. nedeľa po Pasche o Samaritánke** **HS: z nedele (239)**	**9 00** **10 00 slov.** **14 00**	**Utiereň** * za veriacich Ekt. * ZBP Marek s rod. * ZBP Helena Bučáková (95 r) **Moleben k Bohorodičke (slov.) Dolná kaplnka**

HS: *slovenská modlitebná kniha Hore srdcia;* ***HP:*** *cirkevnoslovanská Hóspodi pomiluj.*

- **Sviatosť zmierenia** (sv. spoveď) každý deň pol hodinu pred liturgiou
- Utorok po rannej sv. liturgii od 9:00 h. **návšteva chorých**
- V piatok pozývam na tradičnú **Túru s vladykom** Vinné – Klokočov a v sobotu na **Odpust mladých do Klokočova** (možnosť stanovačky www.aetos.sk)
- **Upratovanie: 6. skupina –** r. Drabová, r.Drabová, r.Mingáčová a r.Turčanová Ďakujeme, nech vás Pán Boh odmení a požehná na mnohé a šťastné roky
- Pozývame na **Metropolitnú púť na Velehrad**, 8. – 9. máj. Cena za ubytovanie s raňajkami a doprava 90 €. Prihlasovanie cez QR kód na plagáte do konca apríla. (10 voľných miest)
- Odchod autobusu na **Púť na Velehrad** 8.5. piatok 7:45 h. Závadka. Prosím o doplnenie údajov (OP). Návrat v sobotu v noci. Nezabudnite si zobrať doklady a dobrú náladu.

Bohoslužobný poriadok

4. – 10. máj 2026

Pondelok 4.5.	Sv.mučenica Pelágia **HP: z Polovice (220)**	**17 30 csl.**	+ Ondrej, Mária a Štefan, (r.Geletková)
Utorok 5.5.	Sv.mučenica Irena **HP: z Polovice (220)**	**8 00 csl.**	+ Štefan, Mária a Štefan (r.Vansáčová)
Streda 6.5.	*Odovzdanie sviatku Polovice Päťdesiatnice* **HS: z Polovice (238)**	**17 30 slov.**	+ Dušan Wojtilla
Štvrtok 7.5.	Spomienka na znamenie úctyhodného kríža v Jeruzaleme **HS: ned. o Samaritánke (239)**	**8 00 slov.**	* ZBP Radka
Piatok 8.5. **Voľnica**	**Sv. slávny a všechválny apoštol a evanjelista Ján Teológ**	**Metropolitná púť Velehrad**	
Sobota 9.5.	Sv. prorok Iziáš *Prenesenie pozostatkov sv. Mikuláša Divotvorcu z Myry do Bari*		
Nedeľa 10.5.	**6. nedeľa po Pasche o slepom** **HS: z nedele (224)**	**9 00** **10 00 csl.** **14 00**	**Utiereň** * za veriacich Ekt. * ZBP Ján a Anna (r.Kišáková) **Moleben k Bohorodičke (csl.) Dolná kaplnka**

HS: slovenská modlitebná kniha *Hore srdcia;* **HP:** cirkevnoslovanská *Hóspodi pomíluj.*

- **Sviatosť zmierenia** (sv. spoveď) každý deň pol hodinu pred liturgiou
- Počas mesiaca máj v týždni pred sv. liturgiami **17:15 / 7:45 moleben k Bohorodičke**
- **Upratovanie: 7. skupina** – r. Zakuciová, r.Geletková, r.Pacáková a r.Krajňáková. Ďakujeme, nech vás Pán Boh odmení a požehná na mnohé a šťastné roky
- Pozývame mladých vo veku 14 – 30 rokov na **národné stretnutie mládeže P26**, ktoré sa uskutoční 31.7. – 2.8.2026 v Poprade. Cena 69 €. Prihlásiť sa môžete na stránke www.narodnestretnutiemladeze.sk Mladých pozývame nielen ako účastníkov, ale aj ako dobrovoľníkov (18 – 35 r.)